Rok 10. **Warszawa, dnia 1 sierpnia 1934 r.** **Nr. 14**

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juljusz Zdanowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:	REDAKCJA I ADMINISTRACJA:	CENY OGŁOSZEŃ
Rocznie . . . . . zł. 28.— Półrocznie . . . . „ 14.— Kwartalnie . . . . „ 7.— Miesięcznie . . . . „ 3.— Cena Nr. pojedyńcz. . „ 1.40	Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520. Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13 — Telef. 5-92-63. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca. Przedruk dozwolony za podaniem źródła	Strona w tekście: 450 zł., 1/2 str 225 zł., 1/4 str. 112,50 zł. Poza tekstem za stronę 300 zł., 1/2 str. 150 zł., 1/4 str. 75 zł. Dla instytucyj komunalnych i oszczędnościowych: bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do administracji) za str. 150 zł., 1/2 str. 75 zł., 1/4 37,50 zł.

KONGRES ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

(K. K. O. województw centralnych i wschodnich).

Na podstawie uchwały Zarządu Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dn. 24 lipca 1934 r. oraz na zasadzie § 25 i 31 statutu tegoż Związku *zwołuje się do Warszawy na dzień 7 i 8 października 1934 r. Kongres Komunalnych Kas Oszczędności województw centralnych i wschodnich.*

Program Kongresu obejmuje:

I-szy dzień obrad dn. 7 października 1934 r. od godz. 11 do 15:

1) Zagajenie Kongresu i referat sprawozdawczy.

2) Referaty: a) Polityka kredytowa K. K. O. oraz kwestja płynności i pewności ich aktywów, b) Zagadnienie propagandy oszczędności, c) Sytuacja pracowników K. K. O. i zagadnienie ich organizacji.

II-gi dzień obrad — początek o godz. 10-ej rano:

3) Obrady Komisyj: a) Polityki kredytowej, b) Propagandy oszczędności, c) Pracowniczej.

4) Przyjęcie rezolucyj uchwalonych przez Komisje.

5) Wnioski wniesione przez członków Związku, zgodnie z postanowieniami § 25 statutu Związku.

W pierwszym dniu obrad Kongresu, po wygłoszeniu referatów, o godzinie 15-ej odbędą się Zebrania Wojewódzkie dla wyboru delegatów do Rady Związku i ich zastępców.

Po przeprowadzeniu wyborów, projektuje się wspólny obiad delegatów i zaproszonych gości. Wysokość opłaty za udział w projektowanym wspólnym obiedzie zostanie zakomunikowana dodatkowo.

Zaznacza się przytem, że zgodnie z § 25 statutu Związku w obradach Kongresu mogą brać udział członkowie Rad, Zarządów, Komisyj Rewizyjnych oraz Dyrektorowie Kas, będących członkami Związku.

Wnioski członków Związku, aby mogły być przez Kongres rozpatrywane, winny być zgłoszone Zarządowi Związku na miesiąc przed terminem Kongresu, przez conajmniej 1/5 członków Związku.

Co się tyczy Zebrań Wojewódzkich, to zgodnie z § 10 statutu Związku każdej Komunalnej Kasie Oszczędności przysługuje na Zebraniu głos jeden. Do głosu tego może być upoważniony przez Zarząd Kasy członek Zarządu lub Rady, względnie Dyrektor Kasy. W zebraniach tych, poza wyżej wymienionym delegatem, mogą brać również udział, lecz tylko z głosem doradczym, członkowie Rad, Zarządów, Komisyj Rewizyjnych i Dyrektorowie każdej Komunalnej Kasy Oszczędności z terenu województwa, będącej członkiem Związku.

Bliższe szczegóły, wiążące się z programem Kongresu, jak i porządek dzienny poszczególnych zebrań wojewódzkich, zostaną podane dodatkowo w okólnikach i na łamach „Oszczędności".

Prezes Związku
(—) M. Szczepkowski.

SPRAWOZDANIE

Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie (Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie) za rok 1933.

A. Sprawozdanie ogólne.

Sytuacja gospodarcza Polski na przestrzeni roku 1933, pozostając nadal pod znakiem długotrwałej depresji, nie była pozbawiona pewnych znamion poprawy. W szczególności objawy poprawy widoczne są na odcinku walutowym. Przypisać to głównie należy zdecydowanej woli czynników decydujących w kierunku utrzymania stałości pieniądza polskiego. W pierwszym rzędzie podkreślić należy zmianę statutu Banku Polskiego, idącą w kierunku oparcia naszej emisji na trwałej podstawie, jaką jest kruszec złoty, z wyłączeniem pokrycia dewizowego. Posunięcie to już wkrótce okazało się nader szczęśliwe i w porę uczynione. Dzięki temu waluta polska została uniezależniona od różnych niebezpiecznych eksperymentów zagranicznych, o wyraźnym charakterze inflacyjnym, dzięki temu zdołaliśmy uniknąć niezwykłej burzy, jaka się rozpętała wskutek dewaluacji dolara na rozkaz Prezydenta Stanów Zjednoczonych. Dolar Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej od chwili powstania Państwa Polskiego zyskał sobie u nas prawo obywatelstwa, a z roku na rok przybierając na sile atrakcyjnej — stał się poniekąd drugą naszą walutą, jeśli nie w sensie prawnym, to w każdym razie w znaczeniu gospodarczem: w dolarach załatwiano tranzakcje handlowe i finansowe, w dolarach głównie, obok rubla złotego, odbywała się tezauryzacja. Dewaluacja dolara w tych warunkach, aczkolwiek w poszczególnych wypadkach pociągnęła za sobą pewne, często nawet dotkliwe ofiary, w skutkach swych ostatecznych była dla całości rynku polskiego bezwątpienia korzystną niespodzianką; bez potrzeby bowiem uciekania się do zarządzeń natury ustawowej, czy administracyjnej — zakończyła ona okres niezdrowej dwuwalutowości, przywracając złotemu polskiemu należny mu autorytet i stanowisko nie tylko w kraju, lecz i zagranicą.

Przyznać jednak trzeba, że dewaluacja dolara, w swej początkowej fazie wywołać musiała pewną dezorjentację pośród rzesz oszczędzających, zwłaszcza, że i u nas pojawiały się sugestje w kierunku uelastycznionego, czy manipulowanego pieniądza. Niepokój ten jednak rychło został zażegnany zdecydowaną postawą Rządu, której wyrazem był żywy udział Polski w konferencji 6-ciu państw o czystej walucie złotej i utworzonym w dn. 8 lipca 1933 r. bloku złotym, do którego obok Polski weszły: Belgja, Francja, Holandja, Szwajcarja i Włochy.

Uporządkowanie sytuacji walutowej pozwoliło i ułatwiło Rządowi Polskiemu kontynuowanie polityki, zmierzającej do stępienia ostrza kryzysu. Wyniki tej polityki są już widoczne; wyrażają się one, jeśli chodzi o przemysł, w zwiększeniu się, wprawdzie jeszcze nieznacznem, wytwórczości, w handlu— częściowem zahamowaniem spadku cen. Jedynie sytuacja w rolnictwie nie wykazywała żadnej poprawy, mimo że na tym odcinku akcja pomocy ze strony Państwa była prowadzona nadzwyczaj intensywnie. Poza akcją w kierunku utrzymania cen produktów rolniczych w formie interwencji zbożowej, pomoc dla rolnictwa wyrażała się w formie obniżenia kosztów produkcji, w pierwszym rzędzie przez obniżenie ciężaru obsługi długów w postaci obniżki cen wypożyczonego kapitału i rozterminowania kredytów, zaciągniętych tak na rynku prywatnym, jak i zorganizowanym. Na rynek prywatny wywrzeć swój wpływ musiały: ustawowe ograniczenie do 12% stopy procentowej od pożyczek i akcja urzędów rozjemczych, zakres działalności których w roku sprawozdawczym znacznie rozszerzono. Na rynku kredytowym zorganizowanym dążność do obniżenia ceny kredytu wyrażała się w obniżeniu stopy dyskontowej Banku Polskiego do 5% oraz w ustawowem uregulowaniu stopy procentowej płaconej przez K. K. O. i spółdzielnie od wkładów i lokat pieniężnych. Wielkie znaczenie w tym względzie również ma ustawa z dn. 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych, powołująca do życia Bank Akceptacyjny, którego zadaniem jest pośredniczenie w akcji konwersji krótkoterminowego zadłużenia rolniczego i upłynnienia aktywów instytucyj kredytowych. Dzięki tym i szeregowi innych posunięć, proces dostosowania kosztów produkcji rolniczej do niskiego poziomu cen płodów rolnych poszedł już dość daleko, jak to stwierdza sprawozdanie Banku Polskiego.

Te wszystkie objawy niewątpliwie zawierają wyraźne symptomy poprawy sytuacji i pozwalają przypuszczać że nasza gospodarka społeczna, przystosowawszy się do zmienionych warunków i w oparciu o własne przedewszystkiem siły, zmierzać będzie ku lepszemu jutru. Do tego, może zbyt optymistycznego jeszcze, jak to mogłoby się wydać, poglądu, upoważnia nas zadawalające tempo przyrostu wkładów w kasach oszczędności.

Jeśli chodzi o komunalne kasy oszczędności zrzeszone w n/Związku, a więc działające na terenie 9-ciu województw centralnych i wschodnich, to osiągnięte przez nie wyniki w ubiegłym roku gospodarczym należy uważać za dodatnie. Przedewszystkiem, w przeciwieństwie do innych instytucyj finansowych, nie tylko zdołały utrzymać stan posiadania wkładów, lecz nawet, mimo różne niesprzyjające okoliczności, wydatnie go powiększyły. Celem zobrazowania procesu kapitalizacyjnego na interesującym nas terenie w roku sprawozdawczym, pozwolimy sobie przytoczyć zestawienie ruchu wkładów oszczędnościowych według danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe w Komunalnych Kasach Oszczędności wojew. Centralnych i Wschodnich wg. danych G. U. S. w tys. zł.

Województwo	31 grudnia					31.III.	30.VI.	30.IX.	31.XII.
	1929	1930	1931	1932	1933	1933			
M. st. Warszawa	29.217	41.212	47.484	51.731	55.530	54.795	55.733	55.905	55.530
Warszawskie	3.934	9.354	14.524	17.025	20.603	18.155	20.207	20.235	20.603
Łódzkie	1.297	2.249	4.694	5.808	6.763	6.369	6.479	6.309	6.763
Kieleckie	4.603	7.740	10.777	10.469	11.392	10.901	11.595	11.140	11.392
Lubelskie	2.944	5.271	6.087	5.159	5.107	5.057	4.936	4.879	5.107
Białostockie	2.189	3.169	3.817	3.609	3.608	3.657	3.514	3.433	3.608
Nowogródzkie	507	796	776	762	828	824	821	843	828
Wileńskie	1.195	3.631	4.876	5.172	4.643	5.232	4.981	4.989	4.643
Poleskie	670	888	1.049	736	836	771	770	773	836
Wołyńskie	909	1.106	1.326	1.498	1.833	1.700	1.691	1.710	1.833
	47.465	75.416	95.413	101.969	111.143	107.461	110.727	110.216	111.143

Jak z przytoczonego zestawienia widać, ruch wkładów w roku sprawozdawczym wykazywał jednolitą tendencję zwyżkową, osiągając swoje optimum w miesiącu sierpniu, kiedy stan wkładów wynosił zł. 111.269 tys. Miesiące jesienne, wrzesień — listopad, normalnie dające nadwyżkę wpłat nad wypłatami, w roku sprawozdawczym zaznaczyły się poważniejszym ubytkiem wkładów, co przypisać należy wycofywaniu wkładów na opłacenie rat subskrypcyjnych 6% Pożyczki Narodowej. Spadek natomiast dolara na rozwoju oszczędności na naszym terenie zaciążył w minimalnym stopniu. Kasy, idąc za naszemi zaleceniami, starały się w miarę możności unikać przyjmowania wkładów dolarowych, to też pozycja ta w bilansach kas, z małemi wyjątkami, niewielką odgrywała rolę. Odkąd jednak sytuacja dolara stawała się coraz bardziej niewyraźną, kasy w interesie swoim własnym oraz w interesie swych wkładców, przystąpiły energicznie do likwidacji rachunków dolarowych, bądź wypłacając wkłady w efektywnych dolarach, bądź też przewalutowując je na wkłady złotowe, najczęściej po kursie nieco wyższym od kursu giełdowego. Z końcem roku sprawozdawczego, proces likwidacji dolarowych rachunków był na ukończeniu.

Ogółem w ciągu roku sprawozdawczego stan wkładów w porównaniu z saldem na ultimo grudnia 1932 r. wzrósł o zł. 9.174 tys. t. j. o 9% (w roku poprzednim przyrost bezwzględny wynosił zł. 6.556 tys, stosunkowy zaś — 6,87%), przyczem całoroczny wzrost lub ubytek w kasach na terenie poszczególnych województw przedstawia się jak następuje:

Województwo	Przyrost		Ubytek	
	bezwzględny (w tys. zł.)	procentowy	bezwzględny (w tys. zł.)	procentowy
M. st. Warszawa	3.799	7,34	—	—
Warszawskie	3 578	21,02	—	—
Łódzkie	955	16,44	—	—
Kieleckie	923	8,74	—	—
Lubelskie	—	—	52	1,01
Białostockie	—	—	1	0,03
Nowogródzkie	66	8,66	—	—
Wileńskie	—	—	529	10,23
Poleskie	100	13,59	—	—
Wołyńskie	335	22,36	—	—
	9.756		582	

Najwyższy wzrost wkładów oszczędnościowych w cyfrach bezwzględnych wykazuje, jak zwykle, Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy, a następnie kasy województwa Warszawskiego, w szczególności K. K. O. pow. Warszawskiego. Największy natomiast wzrost procentowy zaznaczył się w kasach na terenie województwa wołyńskiego, następnie warszawskiego i łódzkiego. Pozatem wyraźna poprawa zaznaczyła się na terenie województwa kieleckiego, poleskiego i nowogródzkiego, które w roku poprzednim wykazały ubytek wkładów. Natomiast na terenie województwa wileńskiego, gdzie w latach poprzednich notowaliśmy stały wzrost kapitałów wkładkowych, w roku sprawozdawczym zaznaczył się poważny ubytek oszczędności. Jest to jednak ubytek pozorny, wynikły na skutek dokonanego przez tamtejsze kasy, w szczególności K. K. O. m. Wilna, przerachowania wkładów dolarowych. Ubytek wkładów woj. Lubelskiego przypisać należy odpływowi wkładów oszczędnościowych, jaki w r. sprawozdawczym zaznaczył się w K. K. O. pow. Lubelskiego.

Suma 111.143 tys. zł. wkładów oszczędności jest ulokowaną na 298.208 książeczkach oszczędnościowych, przyczem stosunek sumy kapitałów i ilości książeczek oszczędnościowych do liczby mieszkańców w poszczególnych województwach, przedstawia tablica następna.

Przytoczone cyfry, zwłaszcza w dwóch ostatnich rubrykach, są doskonałą ilustracją poziomu życia gospodarczego w poszczególnych województwach. Przeciętna suma oszczędności, przypadająca na jednego mieszkańca, wynosząca zł. 5,87, oraz stosunek ilości książeczek do liczby mieszkańców wynoszący 15,75$^0/_{00}$ jest niższy, niż w pozostałych dzielnicach kraju, co się tłomaczy niższym stanem zamożności ludności zamieszkałej na terenie działalności naszego Związku, oraz tem, że kasy nasze są instytucjami daleko młodszemi od kas, pracujących w pozostałych okręgach. Niemniej jednak, porównując wyniki pracy zrzeszonych w n/Związku komunalnych kas oszczędności z wynikami, osiągniętemi przez wszystkie kasy na terenie całego państwa, zaobserwujemy, podobnie, jak i w latach poprzednich, że dynamika przyrostu wkładów na naszym terenie postępuje w szybszem tempie, aczkolwiek nie można po-

Województwo	Stan wkład. oszczędn. 31.XII.33 r. (w tys. zł.)	Ilość książeczek oszczędn. w dniu 31.XII.33 r.	Wkład średni	Ilość ludności	Suma oszczędn. na 1 mieszkańca	Ilość książeczek na 1000 mieszkańców
M. st. Warszawa	55.530	69.963	793.71	1.178.914	47,10	59,24
Warszawskie	20.603	60.400	341.11	2.530.675	8,14	23,86
Łódzkie	6.763	28.972	233.43	2.633.050	2,57	11,00
Kieleckie	11.392	31.513	361.50	2.936.976	3.88	10,73
Lubelskie	5.107	35.837	142.51	2.467.266	2,07	14,53
Białostockie	3.608	28.490	126.64	1.643.485	2,20	17,34
Nowogródzkie	828	6.581	125.82	1.056.780	0,78	6,22
Wileńskie	4.643	8.441	550.05	1.275.269	3 64	6,62
Poleskie	836	8.784	95.17	1.131.359	0,74	7,77
Wołyńskie	1.833	19.227	95.33	2.084.791	0,88	9,22
	111.143	298.208	372.70	18.938.565	5,87	15,75

wiedzieć, by zdolność kapitalizacyjna społeczeństwa na obszarze województw centralnych i wschodnich była wyższą, niż w pozostałych częściach kraju. Udział naszych kas w procesie kapitalizacyjnym, reprezentowanym przez wszystkie K. K. O. na przestrzeni ostatniego pięciolecia, kształtował się następująco (w tys. zł.).

Stan wkładów w K. K. O.	w dniu 31 grudnia				
	1929	1930	1931	1932	1933
wszystkich	400.795	488.653	521.519	542.164	537.493
zrzeszonych w naszym Związku	47.465	75.416	95.413	101.969	111.143
Stosunek %-wy wkładów w K. K. O. naszego Związ. do ogółu wkład. we wszystkich K. K. O.	11,84%	15.44%	18,29%	18,81%	20,67%

Chcąc wyczerpać kwestję wkładów, musimy jeszcze wspomnieć o rachunkach czekowych i lokatach instytucyj prawno - publicznych. Wkłady na rachunkach czekowych w roku sprawozdawczym w przeciwieństwie do roku poprzedniego wykazują znaczny wzrost, wyrażający się sumą zł. 2.306 tys. (19%). Wkłady natomiast instytucyj prawno - publicznych, podobnie jak w latach poprzednich, stopniowo się kurczą, co przypisać należy głównie wymawianiu lokat przez instytucje ubezpieczeń społecznych.

Uwzględniając te dwa ostatnie rodzaje rachunków, możemy sobie odtworzyć pełny obraz ruchu wkładów w zrzeszonych K. K. O. za ostatnie pięciolecie.

Ogólna suma wkładów (w tys. zł.).

	w dniu 31 grudnia				
	1929	1930	1931	1932	1933
Oszczędnośćiowe	47.465	75.416	95.413	101.969	111.143
Instyt. praw. publ.	5.338	7.464	5.664	4.882	4.405
Rachunki czekowe	17.523	16.890	13.184	12.664	14.970
	70.326	99.770	114.261	119.515	130.518

Inne źródła środków obrotowych: kapitały własne, redyskonto i kredyty uzyskane utrzymały się mniej więcej na poziomie roku poprzedniego. Spłata zaciągniętych przez kasy kredytów, zwłaszcza w Państwowym Banku Rolnym, obecnie nasuwa kasom znaczne trudności z uwagi na powszechnie dzisiaj na terenie instytucyj finansowych, spotykane zjawisko zamrożenia aktywów. Trudności te występują zwłaszcza w kasach na terenie województw wschodnich, gdzie działalność kredytowa Banku Rolnego przeprowadzana za pośrednictwem K. K. O. miała charakter raczej pomocy dla dotkniętej różnego rodzaju klęskami ludności. Bank Rolny, w zrozumieniu trudności kas, poszedł na pewne ulgi, w formie konwersji zadłużeń K. K. O. Ulgi te jednak w odniesieniu do kredytów klęskowych okazują się niewystarczające i niewspółmierne do strat, jakie kasy na tego rodzaju operacjach ponoszą. Słuszne dążenie kas, by Bank Rolny zastosował tu pewne bonifikaty, względnie przejął odnośne aktywa, zwalniając obligo kas, niestety, jak dotychczas nie doczekało się realizacji.

Pozycja funduszów własnych (kapitałów zakładowych i zasobowych) wykazuje wzrost o zł. 780 tys., pochodzący bądź z dopisania do funduszów zasobowych zysków za lata ubiegłe, bądź też z wpłat związków poręczających na powiększenie kapitałów zakładowych. Stosunek kapitałów własnych do ogółu kapitałów powierzonych (wkładów na rachunki oszczędnościowe i czekowe, kredytów i redyskonta) w kasach na terenie poszczególnych województw przedstawia się, jak następuje (w tys. zł.):

Województwo	Kapitały własne	Kapitały obce	Stosunek %-wy kapitałów własn. do obcych
M. st. Warszawa	2.504	64.100	3,90
Warszawskie	2.312	27.632	8,37
Łódzkie	1.409	9.892	14,24
Kieleckie	2.057	18.169	11,32
Lubelskie	1.964	12.212	16,08
Białostockie	1.177	8.337	14,12
Nowogródzkie	392	3.996	9,81
Wileńskie	565	8.308	6,80
Poleskie	602	3.865	15,57
Wołyńskie	1,083	6.615	16,37
Ogółem	14.065	163.126	8,62%

Przeciętny zatem stosunek funduszów własnych kas do kapitałów obcych wynosi 8,62%. Niższy stosunek od przeciętnego w kasach: m. st. Warszawy i woj. Warszawskiego tłomaczy się szybkim rozwojem tychże kas, za którym nie może nadążyć wzrost funduszów zasobowych, przyczem jeśli chodzi o województwo warszawskie, to tutaj w dużej mierze wpłynęła K. K. O. pow. Warszawskiego, gdzie stosunek kapitałów własnych do funduszów powierzonych wynosi 1,58%. Mały pozatem stosunek funduszów własnych do powierzonych w kasach woj. Wileńskiego przypisać należy znacznym kredytom uzyskanym przez kasy w pierwszym rzędzie z Państwowego Banku Rolnego.

W zakresie operacyj czynnych kasy, z uwagi na trudności gospodarcze musiały postępować z większą, niż dotychczas ostrożnością. To też przyrost wkładów tylko częściowo został użyty na cele kredytowe; wkłady ogółem (oszczędnościowe, czekowe i na rachunkach lokacyjnych) w roku sprawozdawczym wzrosły o 11.003 tys. zł., podczas gdy stan kredytów wykazuje wzrost o zł. 6.888 tys. Reszta przyrostu wkładów została zużyta na kupno papierów wartościowych, których portfel w okresie sprawozdawczym wzrósł o kwotę zł. 3.298 do sumy zł. 15.042 tys. Przyrost ten przypada niemal wyłącznie na Pożyczkę Narodową oraz bony skarbowe.

Zubożenie ludności, oraz utrudnienia formalne w zakresie dochodzenia należności na drodze sądowej, wywołały wspomniane już wyżej zjawisko „zamrożenia funduszów". Występuje ono zwłaszcza w kasach powiatowych, których klientela, rekrutująca się w conajmniej 60% z pośród rolnictwa, została szczególnie klęską kryzysu dotknięta, a z drugiej strony, do niej przeważnie ma zastosowanie cały kompleks ustawodawstwa ulgowego i oddłużeniowego. Zamrożenie aktywów znajduje swój wyraz przedewszystkiem w objętości portfelu weksli protestowanych i pożyczek w dochodzeniu, które w zestawieniu z ogólną sumą kredytów wydanych przez kasy, na terenie poszczególnych województw przedstawiają się następująco (w tys. zł.):

województwo	ogólna suma udzielonych kredytów	saldo weksli protest. i poż. w dochodzeniu	stosunek prot i poż. w doch. do ogółu poż.
M. st. Warszawa	44,703	82	0,18
Warszawskie	24,708	1,548	5,26
Łódzkie	8,710	909	10,44
Kieleckie	16,467	3,084	18,73
Lubelskie	12,080	3,801	31,46
Białostockie	8.231	1,473	17,89
Nowogródzkie	4,079	975	23,90
Wileńskie	7,259	862	11,87
Poleskie	3,817	1,414	37,04
Wołyńskie	6,847	1,735	25,33
ogółem	136.901	15.883	11.60

Najniższy stosunek protestów, jeśli nie brać pod uwagę Kasy m. st. Warszawy, wykazują kasy woj. Warszawskiego; najwyższy natomiast — kasy woj. Poleskiego, mające wyjątkowo trudne warunki pracy, a następnie kasy woj. Lubelskiego. Portfel protestów, przypuszczać należy, w roku bieżącym uda się kasom zredukować w poważnym stopniu, w formie konwersji zobowiązań rolniczych przy pomocy Banku Akceptacyjnego, do której prawie wszystkie kasy powiatowe już przystąpiły. Akcja ta jednak posuwa się nader opornie tak ze względu na niemożność uzyskania odpowiednich zabezpieczeń czy to w postaci hipoteki (zauważyć należy, że znakomita większość gospodarstw wiejskich dotychczas uregulowanych hipotek nie posiada), czy też w postaci poręczeń osób majątkowo odpowiedzialnych, jak również ze względu na opór dłużników, w błędnem rozumieniu których, akcja konwersji zobowiązań jest etapem na drodze do zbonifikowania zobowiązań. Celem przeto pobudzenia dłużników do przystępowania do konwersji zobowiązań, jak również celem umożliwienia instytucjom kredytowym akcji upłynnienia unieruchomionych aktywów, staje się palącą rzeczą zniesienie istniejących ograniczeń egzekucyjnych, zapewnienie kasom w zakresie przymusowego dochodzenia pretensji tych uprawnień, jakie posiadają instytucje długoterminowego kredytu oraz banki państwowe.

Jeśli chodzi o poszczególne rodzaje kredytów, to na plan pierwszy wysuwają się kredyty wekslowe (dyskonto, oraz pożyczki na weksle poręczone), wynoszące według zbiorowego bilansu netto na dz. 31 grudnia 1933 r. zł. 76.370 tys., t. j. 55,79% ogółu wydanych przez kasy pożyczek. Następnie idą pożyczki zabezpieczone hipotekami — zł. 15.475 tys. (11,30%), oraz pożyczki komunalne — zł. 24.535 tys. (17,92%).

Pożyczki komunalne w okresie sprawozdawczym wzrosły o zł. 1.954 tys. Pozycja ta, z uwagi na znane trudności płatnicze związków samorządowych, okazuje się trudna do upłynnienia.

Rezerwy pierwszego stopnia płynności (gotówka w kasach i na rachunkach w instytucjach finansowych) pod koniec roku sprawozdawczego wynosiły 16.337 tys. zł. (mniej, niż w r. poprzednim o zł. 1.430 tys.) i stanowią 13,80% zobowiązań kas z tytułu wszelkich wkładów na rachunkach oszczędnościowych i czekowych.

Wzrost wkładów w kasach oszczędności, mimo licznych trudności, będących wynikiem załamania się konjunktury gospodarczej, pozwala nam na twierdzenie, że kasy nasze z obowiązku, jaki ustawa i życie na nie włożyło, wywiązują się należycie. Dalszy ich rozwój zależy w dużej mierze od opieki ze strony Państwa, jak również od utrzymania stałości waluty polskiej.

B. Sprawozdanie z działalności Zarządu.

I. Skład Zarządu, posiedzenia, Komisje.

Skład osobowy Zarządu Związku w roku sprawozdawczym żadnym zmianom nie uległ. Ostatnie bowiem Walne Zgromadzenie Delegatów K. K. O., jak wiadomo, powołało ponownie do Zarządu na okres trzechletni, względnie do czasu przeprowadzenia zmiany statutu Związku, ustępujących bądź w drodze starszeństwa wyboru, bądź losowania pp.: C. J. Modzelewskiego, J. S. Rozieckiego i A. Ulrycha.

Skład Prezydjum Zarządu również pozostał bez

zmian; na pierwszem konstytucyjnem posiedzeniu Zarządu do Prezydjum ponownie zostali powołani: na Prezesa — p. Dyr. M. Szczepkowski — na Vice-Prezesa — p. Dyr. J. S. Roziecki.

Zarząd w roku sprawozdawczym odbył 5 posiedzeń, na których załatwiał wszelkie sprawy, podlegające z mocy statutu jego kompetencji. Specjalną uwagę Zarząd poświęcał polityce kredytowej i wkładkowej K. K. O. w związku z sytuacją bieżącą i aktami ustawodawczemi, jakie ukazały się w ciągu zeszłego roku.

Obok Zarządu, działała Komisja do spraw lustracyjnych, w skład której, oprócz członków Zarządu, wchodzili przedstawiciele Ministerstw: Spraw Wewnętrznych i Skarbu, oraz delegaci Banków Państwowych i Polskiego Banku Komunalnego. W roku sprawozdawczym Komisja odbyła 6 posiedzeń, na których rozpatrzyła protokuły przeprowadzonych w międzyczasie rewizyj, ferując zalecenia dla kas, względnie wnioski do władz nadzorczych.

II. Liczba członków.

Z końcem 1932 r. Związek nasz liczył 125 zrzeszonych kas oszczędności. W roku sprawozdawczym przystąpiła jedna kasa, a mianowicie K. K. O. pow. Kowelskiego, wobec czego stan liczebny naszego Związku w końcu okresu sprawozdawczego wynosił 126 kas, w czem 15 kas miejskich i 2 kasy zorganizowane przez związki międzykomunalne.

Z pośród K. K. O., działających na terenie województw centralnych i wschodnich, nie należy do n/Związku 9 kas, a mianowicie 3 kasy miejskie: w Broku n/Bug., Równem Wołyńskiem i Ołyce, oraz 6 kas powiatowych województwa wołyńskiego: w Dubnie, Horochowie, Krzemieńcu, Lubomlu, Równem i Włodzimierzu. Kasa m. Broku n/Bug. jest jednostką tak słabą i mało rozwiniętą, że nie można jej brać w rachunbę. Kasę m. Ołyki, swego czasu Walne Zgromadzenie Delegatów K. K. O. wykluczyło z pośród członków n/Związku, a obecnie jest sprawą otwartą kwestja likwidacji tejże, jako nie mającej żadnych podstaw rozwojowych. K. K. O. m. Równego wreszcie, zostaje przejętą przez K. K. O. pow. Rówieńskiego, a to na mocy uchwał powziętych przez organa stanowiące zainteresowanych związków poręczających.

Co się tyczy wspomnianych sześciu kas oszczędności powiatowych z terenu województwa Wołyńskiego, to kasy te, aczkolwiek z końcem 1931 r. oficjalnie przestały być naszemi członkami wobec przystąpienia do Wołyńskiego Związku Komunalnych i Spółdzielczych Organizacyj Kredytowych i Gospodarczych z siedzibą w Łucku, nadal z nami pozostają w ścisłym kontakcie, korzystając z naszych usług i naszego aparatu instrukcyjnego. Zdając sobie sprawę, że na wystąpienie tych kas z naszego Związku miały decydujący wpływ okoliczności od nich niezależne, staramy się je traktować w miarę możności na równi z rzeczywistymi naszymi członkami. Temi też względami powodowani na propozycję Związku Wołyńskiego chętnie podjęliśmy się przeprowadzenia lustracyj tamtejszych kas za zwrotem efektywnie poniesionych kosztów. W wyniku przeprowadzonych rewizyj, miała miejsce w dn. 30 czerwca konferencja pod osobistem przewodnictwem Pana Wojewody Wołyńskiego, na której przyjęto nasze wnioski porewizyjne, jak również ustalono wytyczne co do dalszej współpracy z kasami wołyńskiemi.

Nawiązany kontakt z niezrzeszonemi kasami wołyńskiemi obecnie prawdopodobnie jeszcze bardziej się zacieśni, a to w związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 23 marca 1934 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o zasadach i sposobie wykonywania kontroli wysokości odsetek płaconych przez komunalne kasy oszczędności od wkładów i innych lokat pieniężnych (Dz. Ust. R. P. Nr. 29 z r. 1934, poz. 245). Wobec powierzenia naszemu Związkowi w odniesieniu do wszystkich K. K. O., nawet niezrzeszonych, lecz położonych na terenie woj. centralnych i wschodnich, będącej w mowie kontroli, Związek będzie miał obowiązek przynajmniej raz do roku rewidować i wspomniane kasy wołyńskie. Z drugiej strony, zauważyć należy, że prawo o spółdzielniach nie przewiduje możności łączenia się w jednostki organizacyjne instytucyj spółdzielczych z organizacjami odmiennego typu, wobec czego Związek Wołyński traci do pewnego stopnia formalne podstawy egzystencji. W tych warunkach, przystąpienie z powrotem wspomnianych 6 kas wołyńskich do naszego Związku zdaje się być tylko kwestją czasu.

III. Statut Związku.

Uchwalony w r. 1932 przez Walne Zgromadzenie Delegatów K. K. O. nowy statut naszego Związku został przez Komisarjat Rządu na m. st. Warszawę zarejestrowany, z pewnemi poprawkami, wprowadzonemi na życzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a które zmierzają do ściślejszego zespolenia Związku z centralnemi Władzami Państwowemi. Co się tyczy uzyskania przywileju stowarzyszenia wyższej użyteczności, to sprawa ta została narazie odroczona, w pierwszym rzędzie z uwagi na oczekiwaną nowelizację ustawodawstwa o K. K. O.

IV. Współpraca z Władzami i Bankami Państwowemi.

Jak w latach poprzednich, tak i w roku sprawozdawczym, Zarząd naszego Związku działał w ścisłym kontakcie i porozumieniu z władzami nadzorczemi. Współpraca ta przejawiała się w uczestnictwie przedstawicieli obu zainteresowanych Ministerstw: Spraw Wewnętrznych i Skarbu w posiedzeniach Komisji powołanej do rozpatrywania wyników z rewizji kas, w współdziałaniu delegatów bądź poszczególnych województw, bądź też Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przy pracach rewizyjnych, przeprowadzanych przez n/inspektorów, udzielaniu władzom nadzorczym opinji we wszystkich sprawach kas dotyczących, przedkładaniu wniosków w sprawach, które wymagały interwencji władz państwowych, w stałem informowaniu tychże władz o przebiegu naszych prac i działalności K. K. O. i t. p.

Dwie zwłaszcza sprawy były przedmiotem szeregu konferencyj w Ministerstwie Skarbu i memorjałów bądź naszego Związku, bądź Związku Związków K. K. O. Są to sprawy obniżki stopy procentowej od wkładów i konwersji zobowiązań rolniczych.

Sprawa obniżenia procentów od wkładów jest wynikiem tendencji do obniżenia kosztów kredytu wogóle, która znalazła dobitny wyraz jeszcze w 1932 r. w rozporządzeniu Ministrów: Skarbu i Sprawiedliwości z dn. 7 listopada, określającem maksymalne granice korzyści majątkowych, jakie mogą być pobierane przez instytucje bankowe od czynności kredytowych, na 9½% w stosunku rocznym, względnie na 10%, jeśli chodzi o spółdzielnie, oraz działające na obszarze województw wschodnich komunalne kasy oszczędności. Inne jednak było podejście w r. 1933 do sprawy obniżenia oprocentowania. Dążono mianowicie do obniżki procentów płaconych od wkładów i innych lokat, aby w ten sposób stworzyć warunki odpowiednie dla ewentualnej obniżki ceny kredytu. Akcja ta, jak wiadomo, znalazła rozwiązanie w ustawie z dn. 29 marca 1933 r., oraz w wydanem na jej podstawie rozporządzeniu wykonawczem Ministra Skarbu z dn. 30 listopada 1933 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 94, poz. 733), ustalającem najwyższą granicę odsetek, jakie kasy mogą płacić od wkładów czy innych lokat pieniężnych na 5½%, względnie, jeśli chodzi o kasy, posiadające mniej, niż 500 tys. zł. wkładów — na 6½%. Zgodnie z przepisami tegoż rozporządzenia Związek Związków K. K. O. przedłożył projekt zróżniczkowania stopy procentowej w zależności od poszczególnych typów wkładów, który to projekt uzyskał zatwierdzenie Ministra Skarbu i został podany przez nas do wiadomości wszystkim kasom w formie specjalnego okólnika, oraz w formie ogłoszenia w Nr. 24 „Oszczędności“. Uzupełnieniem tegoż rozporządzenia, jest wydane już w roku bieżącym rozporządzenie tegoż Ministra Skarbu z dn. 23 marca, powierzające nam kontrolę nad wysokością płaconych odsetek przez kasy, działające na terenie województw centralnych i wschodnich, o czem mowa już była wyżej.

Sprawa konwersji zobowiązań rolniczych i Banku Akceptacyjnego wypłynęła jeszcze na poprzedniem Walnem Zgromadzeniu Delegatów K. K. O. Zebrani na wspomnianem Zgromadzeniu przedstawiciele K. K. O. uznali jednogłośnie za konieczne stosowanie ulg dla dłużników rolników w formie obniżki oprocentowania i rozterminowania spłaty długu. W obawie jednakże o byt i dalszy rozwój kas wysunięto szereg zastrzeżeń, a między innemi:

a) konieczną jest rzeczą zapewnienie kasom, przystępującym do konwersji zobowiązań, płynnych rezerw celem umożliwienia im zaspokojenia żądań wkładców, których interes muszą kasy uwzględniać w pierwszym rzędzie;

b) winny kasy mieć również zapewnioną marżę zysku, wystarczającą na pokrycie niezbędnych wydatków administracyjnych;

c) uzupełnieniem akcji konwersyjnej winno być ułatwienie w zakresie windykacji należności, a wreszcie

d) należy przeprowadzić selekcję udzielonych przez kasy kredytów na dwie grupy: grupę kredytów rozprowadzanych z funduszów Banków Państwowych, w szczególności t. zw. klęskowych, o charakterze wybitnie konsumcyjnym, oraz kredytów udzielonych z funduszów własnych kas. O ile słuszną będzie rzeczą, by przy tej drugiej kategorji kredytów, w udzielaniu których kasy miały pełną swobodę, poniosły one pewne ciężary wskutek konwersji, o tyle przy pierwszej kategorji kredytów, gdzie kasy występowały raczej w charakterze pośredników, straty winien ponieść faktyczny wierzyciel.

Te rezolucje Walnego Zgromadzenia służyły nam jako wytyczne postępowania w stosunku do Banku Akceptacyjnego i akcji przezeń prowadzonej.

Pozatem staraliśmy się przedstawić trudności, jakie nasuwają się kasom przy przeprowadzaniu konwersji zobowiązań rolniczych. W szczególności wskazywaliśmy na trudności uzyskania odpowiednich zabezpieczeń dla zawieranych układów konwersyjnych, z uwagi na brak uregulowanych hipotek dłużników, oraz niechęć do udzielania poręczeń osób majątkowo odpowiedzialnych za dłużników, zawierających układy konwersyjne. Wreszcie wskazywaliśmy na konieczność zmniejszenia, nieraz uciążliwych, formalności, związanych z zawieraniem układów i ubieganiem się o kredyt akceptacyjny, oraz obniżenia kosztów, ponoszonych przez kasy z tytułu konwersji zobowiązań. Wiele z naszych życzeń znalazło wyraz w okólnikach Banku Akceptacyjnego; niemniej jednak szeregu postulatów, wysuniętych przez wspomniane Walne Zgromadzenie, nie udało się całkowicie zrealizować.

W innej z natury rzeczy płaszczyźnie prowadzona była współpraca z Bankami Państwowemi. Tu na plan pierwszy wysuwa się pośrednictwo w sprawach kredytowych, oraz udzielanie na żądanie Banków opinji i informacyj o poszczególnych kasach.

Sprawa ujednostajnienia działalności rewizyjnej w roku sprawozdawczym posunęła się naprzód o tyle, że obecnie Bank Rolny już nie przeprowadza szczegółowych lustracyj kas, ograniczając się zasadniczo do badania tylko tych działów, które go, jako poważnego wierzyciela interesują. Bank zaś Gospodarstwa Krajowego, z którym współpraca idzie po jak najlepszej linji, opiera swoją taktykę w stosunku do K. K. O. zasadniczo na opinjach udzielanych przez nasz Związek.

V. Współpraca z pozostałemi Związkami K. K. O.

Z pozostałemi Związkami regjonalnemi K. K. O. Zarząd n/Związku współpracował głównie na terenie Związku Związków K. K. O., gdzie wspólnie zastanawiano się nad aktualnemi problemami, uzgadniano poglądy i stanowiska wobec bieżących wypadków (kwestja dolarowa, sprawa konwersji zobowiązań rolniczych, ustalenie maksymalnych odsetek od poszczególnych typów wkładów K. K. O. i t. p.), wspólnie ustalano treść wniosków, jakie miały być imieniem wszystkich K. K. O. złożone władzom centralnym, tu wspólnie określano wytyczne pracy K. K. O. w dziedzinie polityki kredytowej i wkładkowej, oraz podejmowano próby zorganizo-

wania jednolitej akcji propagandowej. We wszystkich pracach na terenie Związku Związków K. K. O. żywy przyjmowaliśmy udział, zgłaszając odpowiednie wnioski, bądź też użyczając w razie potrzeby Związkowi Związków naszego aparatu wykonawczego.

Ścisłym pozatem łącznikiem między nami a Związkiem Związków K. K. O. jest pismo „Oszczędność". Z końcem roku sprawozdawczego redakcję wspomnianego pisma objął Komitet Redakcyjny, w skład którego wchodzi obok przedstawiciela n/Związku również p. J. Zdanowski, Prezes Związku Związków K. K. O.

Niezależnie od współpracy na terenie Związku Związków K. K. O. staraliśmy się bezpośrednio nawiązać ścisły kontakt z poszczególnemi Związkami regjonalnemi, co znajdowało swój wyraz we wzajemnej wymianie okólników oraz w próbach wzajemnego informowania się co do niektórych spraw o bardzo doniosłem znaczeniu. Projektowana jeszcze w roku zeszłym wymiana pracowników pomiędzy poszczególnemi Związkami została częściowo zrealizowana. W roku sprawozdawczym rewizor Związku Śląskiego wziął udział w przeprowadzonej przez nas rewizji K. K. O. pow. Warszawskiego, a nieco później jeden z naszych inspektorów wizytował większość kas śląskich przy współudziale przedstawicieli: Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i tamtejszego Związku.

Jak poprzednio, tak i w roku sprawozdawczym, za pośrednictwem Związku Związków K. K. O. weszliśmy w ścisły kontakt z ruchem oszczędnościowym zagranicznym, zwłaszcza pobratymczych narodów słowiańskich, a mianowicie Czechosłowacji i Jugosławji. Przedstawiciele n/Związku uczestniczyli w I Walnem Zebraniu Zrzeszenia Słowiańskich Kas Oszczędności, jakie miało miejsce w Bratislavie (Czechosłowacja) w dn. 26 i 27 maja 1933 r. Wzięliśmy również udział w Kongresie Słowiańskich Kas Oszczędności, jaki się odbył w Krakowie w dn. 18 — 20 września tegoż roku, na którym przedstawiciele kas słowiańskich, w atmosferze niezwykle podniosłej i serdecznej, wspólnie rozważali nad środkami zwalczania ujemnych objawów bieżącej konjunktury.

VI. Udoskonalanie organizacji K. K. O.

Warunkiem sine qua non prawidłowego funkcjonowania Kas, jest odpowiedni dobór personelu Kas, zwłaszcza kierowniczego, to też na sprawę tę zwróciliśmy dużą uwagę. Zalecona przez Związek, a przez władze nadzorcze zaaprobowana, procedura obsadzania stanowisk kierowniczych w drodze konkursu, o ile jest stosowana przez kasy, daje jak najlepsze rezulatąty; umożliwia ona dostęp do kas ludziom o nieprzeciętnych kwalifikacjach i chroni kasy od ryzykownych eksperymentów.

Z końcem roku sprawozdawczego zebrani na kursie dokształcającym funkcjonarjusze kas wysunęli koncepcję powołania do życia związku zawodowego pracowników K. K. O., który byłby poniekąd uzupełnieniem Związku Kas Oszczędności. Związek nasz do tego projektu odnosił się życzliwie, przyrzekając udzielić inicjatorom pomocy technicznej. Sprawa ta rychle nabrała rozgłosu i stała się powodem niepoważnych wystąpień organu Związku Pracowników Bankowych.

Celem podniesienia poziomu technicznego i usprawnienia działalności kas, niezbędną staje się rzeczą opracowanie instrukcji manipulacyjnej. Sprawa ta jest od dawna na warsztacie i materjały są skrzętnie przez Biuro Związku gromadzone, jednakże, z uwagi na spodziewaną rychłą nowelizację prawodawstwa o K. K. O., nie została dotychczas zrealizowaną.

Zarząd Związku współdziałał przy rozszerzaniu sieci placówek oszczędnościowych, wydając opinję o celowości otwarcia szeregu oddziałów K. K. O.

VII. Popieranie i obrona interesów K. K. O.

Jak w latach poprzednich, tak i w roku sprawozdawczym, przedstawiciele n/Związku niejednokrotnie uczestniczyli w sporach sądowych K. K. O. już to w charakterze świadków, już to ekspertów. Na życzenie kas pośredniczyliśmy w wyszukiwaniu zastępców procesowych, oraz podejmowaliśmy się interwencji u władz nadzorczych celem należytej obrony interesów kas, względnie celem uzyskania dla kas specjalnych ułatwień czy uprawnień. Interwenjowaliśmy również często na terenie centralnych instytucyj finansowych w sprawach kredytowych. W szczególności, w wypadkach wzmożonego wycofywania wkładów staraliśmy się kasom ułatwić uzyskanie doraźnej pomocy kredytowej, przeważnie w Polskim Banku Komunalnym, którego stosunek do kas, co na tem miejscu specjalnie podkreślić należy, nacechowany był zrozumieniem i życzliwością. Sprawa zastępstw Banku Polskiego, przez cały rok aktualna, była przedmiotem szeregu konferencyj z przedstawicielami Banku. Bank naogół wstrzymał się z powierzaniem jakimkolwiek instytucjom agend zastępczych; przyrzekł nam jednak nie pozbawiać zastępstw tych kas, które czynności związane z zastępstwem wykonują należycie. Na naszą interwencję pozatem Bank Polski zajął mniej rygorystyczne stanowisko w sprawie zabezpieczeń z tytułu prowadzenia przez kasy czynności zastępczych, o czem nie omieszkaliśmy wszystkich kas powiadomić specjalnym okólnikiem.

VIII. Działalność instrukcyjna.

Najważniejszą formą działalności instrukcyjnej Związku, obok lustracyj kas, jest korespondencja. W roku sprawozdawczym Biuro Związku otrzymało 4270 pism różnej treści, wysłało zaś — 2383 listów i 29 okólników. Wśród korespondencji wysłanej na plan pierwszy wysuwają się porady natury prawnej i technicznej, nieraz dotyczące zagadnień nader skomplikowanych.

Niezależnie od korespondencji, pracownicy kas, względnie członkowie organów K. K. O. licznie odwiedzali Biuro Związku, gdzie otrzymywali szczegółowe instrukcje we wszystkich sprawach, jakie ich interesowały, a których nie udało się w drodze korespondencji dostatecznie omówić i wyjaśnić.

W zakresie instruowania kas dużą rolę winna odegrać „Oszczędność", będąca organem prasowym

naszego Związku. W roku jednak sprawozdawczym współpraca nasza z „Oszczędnością“ natrafiała na trudności, z uwagi na to, że Redakcja jej znajdowała się poza Biurem Związku. W roku bieżącym stan ten uległ zmianie, to też sądzimy, że „Oszczędność“ będzie spełniać w miarę możności swe zadanie.

Działalność instrukcyjną wreszcie prowadził Zarząd n/Związku na zjazdach wojewódzkich przedstawicieli K. K. O. W roku sprawozdawczym odbyło się 6 zjazdów tego rodzaju, a mianowicie: dwa w Kielcach (w dn. 16 lutego i 7 września), w Pińsku (dn. 1 września), w Nowogródku (dn. 28 października), w Łucku (dn. 30 listopada) i w Białymstoku (dn. 18 grudnia).

Przedmiotem obrad wszystkich wspomnianych zjazdów były sprawy aktualne, w szczególności związane z akcją Banku Akceptacyjnego i techniką zawierania układów konwersyjnych. We wszystkich tych zjazdach brali żywy udział przedstawiciele n/Związku, bądź w charakterze referentów, bądź też zabierając głos w dyskusji, wyjaśniali bardziej zawiłe sprawy.

IX. Dokształcanie pracowników K. K. O.

Zgodnie z przyjętą tradycją, Zarząd Związku i w roku sprawozdawczym zorganizował kurs dla pracowników K. K. O. Kurs ten (V-ty z kolei) odbył się w czasie od dn. 4 do 16 grudnia włącznie i zgromadził 26 słuchaczów w czem 10 dyrektorów K. K. O. Program kursu został utrzymany naogół w ramach poprzednich kursów, z uzupełnieniami, jakie okazały się konieczne w związku z bieżącą sytuacją i ustawodawstwem gospodarczem. Godzin wykładowych ogółem było 65. Główny nacisk, jak i w latach poprzednich kładliśmy na wykłady praktyczne, starając się jak najmniej poświęcać czasu rozważaniom teoretycznym. Dla zilustrowania wykładów, zorganizowano w toku trwania kursów trzy wycieczki: do obu kas stołecznych, oraz do K. K. O. pow. błońskiego w Grodzisku Mazowieckim, gdzie uczestnicy kursu, korzystając z uprzejmości kierownictwa i personelu tychże kas, mieli możność bezpośredniego zapoznania się z ich organizacją i metodami pracy.

Chcąc utrzymać kurs w płaszczyźnie praktycznej, obok stałych prelegentów zaprosiliśmy do współpracy ludzi praktyki, a więc przedstawicieli palestry i sądownictwa, oraz kierowników instytucyj finansowych, między innymi przedstawiciela Banku Akceptacyjnego, który w jasnym wykładzie przedstawił nie tylko zadania, do których powołany został Bank Akceptacyjny, lecz głównie omówił stronę techniczną zawierania układów konwersyjnych i ubiegania się o kredyt akceptacyjny czy pomoc Skarbu Państwa.

Jeśli chodzi o pogłębianie wiedzy personelu Związku, to wspomnieć należy, że Kierownik Biura, z okazji uczestnictwa w Bratislavie, o czem już wyżej wspominaliśmy, odwiedził kilka kas na Słowaczyźnie, zapoznając się z ich organizacją i metodami pracy.

Duże pozatem usługi w zakresie pogłębiania wiedzy pracowników Związku winna oddać zapoczątkowana w roku sprawozdawczym między regjonalnemi Związkami wymiana personelu.

X. Działalność propagandowa.

Zarząd w roku sprawozdawczym żywo interesował się sprawami propagandy, usiłując nadać poczynaniom K. K. O. w tym względzie jednolity kierunek. Jeszcze w roku poprzednim zaleciliśmy kasom powołać do życia lokalne Komitety Propagandy. W roku sprawozdawczym opracowaliśmy regulamin ramowy dla wspomnianych Komitetów, który z małemi poprawkami został zaakceptowany przez Radę Związku Związków K. K. O. i zalecony przez nią do użytku wszystkich kas na terenie Polski. Komitety te, wciągając do współpracy najczynniejszych społeczników, bezwątpienia mogą i powinny odegrać poważną rolę w propagowaniu ruchu oszczędnościowego.

Następnie Zarząd zachęcał kasy do specjalnego propagowania oszczędności pośród młodzieży szkolnej. Przyznać tu musimy, że większość kas należycie rozumie i ocenia znaczenie pozyskania młodzieży szkolnej dla idei kapitalizacji i należycie budzący się w dziecku zmysł oszczędności pielęgnuje. Najczęściej spotykane środki propagandy oszczędności na terenie szkoły, to inicjowanie szkolnych kas oszczędności, rozdawnictwo skarbonek i książeczek z minimalnym wkładem zawiązkowym, oraz organizowanie konkursów na tematy związane z zagadnieniem oszczędności. Na uwagę zasługuje m. in. godny naśladowania przykład K. K. O. m. Pabjanic i K. K. O. pow. Nieświeskiego, które zorganizowały pośród dziatwy szkolnej konkurs na plakat oszczędnościowy. Środek ten, jak uczy doświadczenie krajów Europy zachodniej, jest nader skuteczny i pożyteczny; sprawia on, że idea oszczędności przestaje wtedy być dla dziecka niezrozumiałą abstrakcją, a z drugiej strony wyrabia w dziecku poczucie smaku artystycznego.

Współpracował również Zarząd z instytucjami publikującemi czy wydającemi materjały propagandowe, a więc z Redakcją popularnej „Gazetki Oszczędnościowej“ szeroko przez nasze Kasy kolportowanej, oraz z Samorządowym Instytutem Wydawniczym, którego jesteśmy udziałowcami. Wspomniany Instytut, podobnie, jak w latach poprzednich, rozprowadził szereg plakatów, broszurek, ulotek i t. p. materjałów propagandowych. Wydał pozatem Instytut nowy plakat propagandowy (tańszy znacznie od poprzednich) oraz kalendarz ścienny z tarczą propagandową.

Wspomnieć należy również o działalności propagandowej, prowadzonej za pośrednictwem Związku Związków K. K. O. w formie artykułów i inseratów o treści propagandowej zamieszczanych w bardziej poczytnych wydawnictwach. Za pośrednictwem Związku Związków wszczęliśmy pertraktacje w sprawie nakręcenia filmu propagandowego i liczyć się należy, że inicjatywa w tym kierunku rychle zostanie zrealizowana.

I wreszcie zajął się Zarząd należytą organizacją obchodu Dnia Oszczędności, przypadającego,

jak wiadomo, w dniu 31 października, wydając kasom w tym kierunku odpowiednią instrukcję w formie specjalnego okólnika. Jeśli przytem chodzi o pracę kas i wydatki związane z obchodem Dnia Oszczędności, to ilustruje je zamieszczone poniżej zestawienie.

Zestawienie statystyczne odnośnie obchodu „Dnia Oszczędności" w 1933 r.

Województwo	Ilość kas	Ilość kas które nadesłały dane	Odczyty, wieczornice, koncerty	Komunikaty przez radjo	Artykuły w pismach	Ogłoszenia w pismach	Broszury	Ulotki, odezwy, karty pocztowe	Jednodniówki propagandowe	Kalendarze, notatniki i ołówki propagandowe	Reklamy świetlne i napisy na murach	Filmy	Afisze	Urządzenie witryn i wystaw	Nagrody w formie książecz. oszczędn.	Rozdawnictwo skarbonek	Marki oszczędn.	Inne	Djapozytywy	Ogólna suma wydatków w złotych
M. st. Warszawa	1	1	–	–	9	—	1.500	2.100	2.000	10.000	—	—	730	—	—	646	—	—	—	4.430.—
Warszawskie	26	25	626	—	69	1	16.262	99.500	6.225	3.450	10	2	3.418	36	676	2.202	13.550	601	1	15.617.49
Łódzkie	18	17	23	3	53	10	2.925	78.725	4.550	10.350	23	3	1.069	23	85	455	3.000	3	—	6.288.27
Kieleckie	18	17	95	—	12	5	8.475	105.450	6.720	7.200	6	—	3.356	5	101	515	18.500	501	1	9.324.25
Lubelskie	18	17	22	—	11	40	2.743	24.600	5.405	3.200	55	1	4.262	8	147	274	15.000	1.002	—	4.012.33
Białostockie	13	10	21	—	2	–	7.640	33.380	4.402	600	3	—	543	4	755	100	25.100	300	—	4.614.94
Nowogródzkie	8	7	55	—	3	—	570	3.080	1.400	300	—	—	305	1	185	161	—	250	—	1.329.68
Wileńskie	8	4	8	—	—	—	1.410	2.600	450	1.000	—	—	112	1	2	125	—	—	—	616.50
Poleskie	9	7	187	—	1	1	213	1.900	200	1.250	7	—	198	5	50	600	1.300	1	—	1.246.25
Wołyńskie	13	8	10	—	2	—	1.515	12.850	1.080	350	12	—	2.654	9	45	198	100	5	—	2.860.50
	132	113	1.047	3	162	57	43.253	364.185	32.432	37.700	116	6	16.647	92	2.046	5.276	76.550	2.663	2	50.340.21

XI. Referat statystyczny.

Dużą niewygodę stanowił brak odpowiedniej statystyki komunalnych kas oszczędności, to też w roku sprawozdawczym zwróciliśmy uwagę na należyte zorganizowanie w Biurze Związku referatu statystycznego. W naszej statystyce specjalnie uwzględniamy działy, nieobjęte statystyką Głównego Urzędu Statystycznego, który jak wiadomo, ogranicza się do liczbowego przedstawienia ruchu wkładów i książeczek oszczędnościowych. Biuro natomiast naszego Związku zwraca głównie uwagę na statystykę kredytową.

Przy opracowywaniu zestawień statystycznych napotykamy na znaczne trudności, których źródło tkwi przedewszystkiem w nieterminowem i nienależytem nadsyłaniu przez kasy zestawień bilansowych i odpowiedzi na rozpisywane przez Związek ankiety. Sprawia nam również trudność nie małą brak dostosowanego do celów statystycznych schematu zestawienia bilansowego. Celem usunięcia tej trudności Rada Związku Związków opracowała projekt będącego w mowie zestawienia, którego układ obecnie uzgadniany jest z Ministerstwem: Skarbu i Spraw Wewnętrznych.

XII. Działalność rewizyjna.

Program prac rewizyjnych na rok 1933 przewidywał dążenie do zrewidowania wszystkich kas należących do naszego Związku. Niezależne jednak od naszej woli i niedające się zgóry przewidzieć okoliczności, a głównie konieczność dłuższego pobytu w niektórych kasach w związku z ujawnionemi nadużyciami, oraz konieczność zrewidowania nienależących do naszego Związku 6-ciu kas wołyńskich, sprawiły, że programu rewizyjnego w całości co do ilości zrewidowanych kas — wykonać nie udało się. Dni rewizyjnych było 1.233 zamiast przewidywanych 1.200 (więcej więc o 33 dni ponad kontyngent i więcej o 204 dni, niż w roku poprzednim, nie licząc w tem dni zużytych na przejazdy). Ogółem przeprowadzono 120 czynności rewizyjnych (lustracyj, względnie wizytacyj) w 104 kasach oszczędności. Przeciętny czas trwania czynności rewizyjnej wynosił 12 dni pracy, gdy w roku poprzednim — 10 dni, a w roku 1931 — 7 dni. Najdłuższy pobyt w jednej kasie trwał 116 dni.

Wyniki przeprowadzonych przez nas rewizyj wykazują naogół duży postęp K. K. O. jeśli chodzi o ich sprawność techniczną. Stwierdzają one również niezbicie, że kasy, które od pierwszych chwil swego istnienia przestrzegały wypróbowanych racjonalnych zasad polityki kredytowej i w działalności swej przestrzegały słusznych zaleceń Związku, te kasy, mimo różnych trudności wywołanych konjunkturą gospodarczą, rozwijają się należycie z pożytkiem dla miejscowego społeczeństwa i idei kapitalizacji.

W składzie personelu rewizyjnego nastąpiła pewna zmiana, a mianowicie, z dniem 1 listopada, wobec objęcia stanowiska vicedyrektora K. K. O. m. st. Warszawy, ustąpił, ku naszemu żalowi, na własne żądanie — p. inspektor Magister Praw Władysław Starkiewicz, na jego zaś miejsce Zarząd Związku zaangażował p. Kazimierza Kohlmanna, urlopowanego urzędnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

W wykonaniu uchwały Walnego Zgromadzenia Zarząd mianował 5-ciu honorowych inspektorów Związku w osobach: pp. Zygmunta Chudzyńskiego, dyrektora K. K. O. pow. Łaskiego, pełniącego obecnie obowiązki Komisarza K. K. O. m. Łodzi, Stanisława Rejowskiego — Dyrektora K. K. O. pow. Sarneńskiego, Witolda Mystkowskiego — Dyrektora K. K. O. m. Włocławka, Władysława Gruszczyńskie-

go — Vicedyrektora K. K. O. pow. Warszawskiego, oraz Władysława Starkiewicza b. inspektora n/Związku, którzy częściowo brali udział w rewizjach, przeprowadzanych przez inspektorów zawodowych. Jak praktyka wykazuje, instytucja honorowych inspektorów jest nader pożyteczną dla całości organizacji K. K. O., to też Zarząd postanowił dążyć do jej rozszerzenia.

W pracach rewizyjnych brali również dwukrotnie udział wydelegowani z ramienia n/Związku rzeczoznawcy. Pozatem Związek w kilku wypadkach na życzenie zainteresowanych kas, czy też związków poręczających delegował rzeczoznawców, celem zbadania stanu spraw kas wspólnie z Komisją Rewizyjną kasy.

C. SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE ZA ROK 1933 I BUDŻET NA ROK 1934.

I. Bilans zamknięcia na dz. 31.XII.1933 r.

STAN CZYNNY:

1. Rach. czekowy w Polskim Banku Komunalnym		zł. 47.465 —
2. Różni dłużnicy:		
a) należności za lustracje . .	zł. 18.645.29	
b) należności za składki	„ 8.970.—	
c) należności inne . .	„ 7.611.62	„ 35.226.91
3. Udziały i papiery wartośc.:		
a) 2 udziały w S. I. W.	zł. 25.000.—	
b) Poż. Nar. nom. wartości 1000 zł.	948.—	„ 25.948.—
4. Niedobór		„ 5.541.50
		zł. 114.181.41

STAN BIERNY:

1. Fundusz rezerwowy		zł. 30.756.72
2. Różni wierzyciele:		
a) Polski Bank Komunalny . .	zł. 79.005.51	
b) inni .	„ 4.419.18	„ 83.424.69
		zł. 114.181.41

II. Rachunek wpływów i wydatków.

W-n

1. Koszty administracji:		
a) osobowe . . .	zł. 80.454.55	
b) rzeczowe . . .	„ 21.761.01	zł. 102.215.56
2. Koszty urządzenia kursu		„ 2.762.—
3. Koszty rewizyj.		„ 44 563.25
		zł. 149.540.81

Ma

1. Wpisowe	zł. 200.—
2. Składki.	„ 84.860.23
3. Wpływy różne i odsetki	„ 1.667.62
4 Należności i wpływy za rewizje .	„ 44.563.25
5. Opłaty za kurs	„ 1.365.—
6. Subwencje Pol. Banku Komun. .	„ 10.000.—
7. Należności i wpływy za świadczenia nadzwyczajne	„ 1.343.21
	zł. 143.999.31
N i e d o b ó r	zł. 5.541.50
	zł. 149.540.81

III. Zestawienie wydatków i wpływów za rok 1933 oraz projekt budżetu na rok 1934.

WYDATKI.

		preliminowano na rok 1933	wydatkowano w roku 1933	preliminuje się na rok 1934
1	Walne Zgromadzenie	200.—	171.—	—
2	Zebrania Wojewódzkie	—	—	600.—
3	R a d a	—	—	2.200.—
4	Komisja Rewizyjna	400.—	376.80	400.—
5	Zarząd i Komisje Zarządu	7.500.—	6.571.10	7.500.—
6	Kierownictwo i Radca Prawny*) . . .	—	—	—
7	Personel	72.500.—	73.506.65	76.000.—
8	Świadczenia socjalne i podatki . . .	7.000.—	7.111.34	7.500.—
9	Składki	3.000.—	3.000.—	3.000.—
10	Z j a z d y	3.000.—	2.731.69	3.000.—
11	Bibljoteka, pren. pism i wydawnictwa . .	2.000.—	1.822.45	2.000.—
12	Porto i telefony	2.000.—	2.089.57	2.000.—
13	Książki, druki i materjały piśmienne . .	1.000.—	947.90	1.000.—
14	Różne drobne i nieprzewidziane . .	2.000.—	2 122.51	2.000.—
15	Lokal, światło i opał*)	—	—	—
16	Propaganda	3.000.—	300.—	3.000.—
17	Wydatki nadzwyczajne	—	1.464.55	—
18	K u r s	3.000.—	2.762.—	3.000.—
19	R e w i z j e	48.000.—	44.563.25	48.000.—
		154.600.—	149.540.81	161.200.—
	Nadwyżka na pokrycie niedoboru r. ub.	—	—	5.400.—
		154.600.—	149.540.81	166.600.—

*) Opłaca Polski Bank Komunalny.

WPŁYWY:

		preliminowano na rok 1933	zrealizowano w roku 1933	preliminuje się na rok 1934
1.	Wpisowe	100.—	200.—	—
2.	Składki, zwroty i należności za rewizje .	129.000.—	129.423.48	154.400.—
3.	Procenty i inne	1.200.—	1.667.62	1.000.—
4.	Opłaty za kurs	1.125.—	1.365.—	1.200.—
5.	Subwencje	23.175.—	10.000.—	10.000.—
6.	Wpływy i należności za świadczenia nadzwyczajne	—	1.343.21	—
		154.600.—	143.999.31	166.600.—
	Niedobór		5.541.50	
		154.600.—	149.540.81	166.600.—

Figurujący po stronie pasywnej bilansu dług wobec Polskiego Banku Komunalnego w wysokości zł. 79.005,51 stanowi koszty efektywne Banku, zaliczkowane na prowadzenie Biura n/Związku. Dług ten z początkiem roku bieżącego zmniejszył się o sumę zł. 40.000, którą poleciliśmy Bankowi spisać z naszego rachunku czekowego w Banku, wynoszącego na dz. 31 grudnia r. ub. kwotę zł. 47.465. Wykazana w aktywach suma zł. 8.970 zaległych składek, stanowi faktycznie zrealizowane z tego tytułu wpływy w okresie od 1 stycznia do 30 kwietnia r. bież. Niezrealizowane do dnia 30 kwietnia r. b. składki zaległe w bilansie nie figurują. Poważne stosunkowo aktywa w naszym bilansie stanowią zaległe należności za lustracje w wysokości zł. 18.645,29. Liczymy, że kasy dłużne nam za wydatkowane rzeczywiste koszty rewizji, postarają się w roku bieżącym zadłużenie z tego tytułu zlikwidować; w przeciwnym razie, będziemy zmuszeni poszukiwać swych należności na innej drodze.

Jeśli chodzi o wykonaie budżetu, to z przytoczonego powyżej zestawienia widzimy, że Zarząd n/Związku w roku sprawozdawczym gospodarował w ramach ustalonego przez Walne Zgromadzenie preliminarza. Nieznaczne przekroczenie wydatków personalnych objaśnia się przeprowadzeniem rewizji w kasach, nienależących do n/Związku, którym policzyliśmy za lustracje koszty efektywne Związku. Pozycja świadczeń socjalnych i podatków od naszej woli nie zależy, a przekroczenie jej tłomaczy się dopłatą Związku na Fundusz Pracy. Na porto i telefony wydatkowano więcej, a to w związku z kosztami wysyłki większej ilości okólników, przyczem niektóre z nich, ze względu na wagę poruszanych spraw musieliśmy wysłać jako polecone. Przekroczenie pozycji Różnych powstało na skutek wydatków związanych z propagandą Pożyczki Narodowej. Wydatkowaliśmy wreszcie kwotę zł. 1.464,55 na kupno instrukcyj i okólników Banku Akceptacyjnego, oraz na wyjazdy związane z instruowaniem kas co do akcji konwersyjnej. Kwota ta, oczywiście budżetem nie mogła być przewidziana. W związku z przekroczeniami poszczególnych kredytów, należy zauważyć, że zgodnie z § 16 dawnego statutu, Zarząd Związku był upoważniony do przesuwania pozycyj budżetowych. Budżetu wydatków w globalnej sumie nie przekroczyliśmy.

Na koszty rewizji, mimo zwiększonej ilości dni pracy, wydatkowano mniej, niż preliminowano o zł. 3.436,75 głównie wskutek poczynionych oszczędności na przejazdach.

Mimo usilnego dążenia Zarządu do stosowania jak najdalej idących oszczędności, rok sprawozdawczy zamykamy niedoborem w wysokości zł. 5.541,50, a to dzięki niezrealizowaniu w preliminowanej wysokości wpływów z tytułu subwencji. Subwencję otrzymaliśmy tylko z Polskiego Banku Komunalnego w dotychczasowej wysokości zł. 10.000, niezależnie od innych dotychczasowych świadczeń Banku na rzecz n/Związku, a w szczególności w postaci uposażenia kierownictwa Biura i radców prawnych, bezpłatnego lokalu, światła i opału.

Jeśli chodzi o pokrycie wspomnianego niedoboru, to żywimy nadzieję, że większe kasy, a w pierwszym rzędzie stołeczne, zechcą nam dobrowolnie przyjść w tym względzie z pomocą, uposażenia bowiem służbowe inspektorów n/Związku za czas spędzony w tych kasach podczas rewizyj i wizytacyj są wielokrotnie większe, niż przewidziana dotychczasowym statutem maksymalna składka członkowska, gros której z budżetu n/Związku idzie na oposażenie inspektorów.

IV. Budżet Związku.

Zarząd zdaje sobie sprawę z trudności, jakie przechodzą nasze kasy, oraz bierze pod uwagę konieczność stosowania jaknajdalej posuniętych oszczędności. Mimo to jednak zmuszony jest przedłożyć budżet o złotych 12.000 wyższy od poprzedniego.

Dwie przyczyny złożyły się na wzrost sumy budżetowej, a mianowicie: a) reorganizacja Związku wobec wejścia w życie nowego statutu, co powoduje wzrost budżetu o dwie nowe pozycje wydatków na Radę Związku i organizację Zjazdów Wojewódzkich oraz b) rozszerzenie zakresu naszej działalności w związku z powierzeniem nam kontroli wysokości płaconych przez K. K. O. odsetek od wkładów i innych lokat pieniężnych i płynącej stąd konieczności przeprowadzenia corocznie rewizji we wszystkich K. K. O., nawet niezwiązkowych, na terenie województw centralnych i wschodnich, co wpłynąć musi na podwyższenie, nieznaczne zresztą, pozycji wydatków personalnych. Inne pozycje preliminowanych wydatków, mimo wzrostu pracy i zadań Związku, zostały utrzymane w granicach budżetu poprzedniego. Przewidywana nadwyżka w wysokości zł. 5.400 przeznaczona jest na pokrycie wynikłego w r. 1933 niedoboru.

Głównem pokryciem wydatków, preliminowanych w ogólnej sumie złotych 166.600, mają służyć wpływy z tytułu składek członkowskich. Wymiar składek członkowskich w roku bieżącym opieramy na odmiennych zasadach, niż w latach poprzednich, a to w związku z postanowieniem § 5 nowego statutu, w myśl którego składki członkowiskie ustala się w stosunku do wysokości sumy bilansu netto, podczas gdy poprzednio składka była wymierzana w zależności od wysokości kapitałów obcych. Pozatem wymiar składki członkowskiej obejmuje sobą również zwrot kosztów za przeprowadzone przez Związek zwyczajne rewizje.

Nowy statut Związku nie przewiduje maksymalnej granicy składki członkowskiej, jak to czynił dawny statut, który tę granicę określał na zł. 2.000. Zgodzić się jednak trzeba, że wzrost wartości świadczeń ze strony Związku na rzecz K. K. O. nie koniecznie postępuje równomiernie ze wzrostem sumy bilansowej, to też Zarząd Związku uznał za słuszne zastosowanie degresji. Opierając się na powyższych przesłankach, zaprojektowano następującą skalę obliczenia wysokości składek członkowskich:

od pierwszego zaczętego lub pełnego miljona zł. sumy bilansowej 1.5‰,

od drugiego zaczętego lub pełnego miljona zł. sumy bilansowej 1.3‰,

od trzeciego zaczętego lub pełnego miljona zł. sumy bilansowej 1‰,

od czwartego zaczętego lub pełnego miljona zł. sumy bilansowej 0.60‰,

od piątego zaczętego lub pełnego miljona zł. sumy bilansowej 0.50‰,

od każdego dalszego zaczętego lub pełnego miljona zł. sumy bilansowej 0.30‰,

przyczem składkę minimalną ustala się na złotych 200.

Wymiar składek członkowskich, który, podkreślamy, obejmuje sobą również zwrot kosztów za rewizje zwyczajne, jeśli chodzi o kasy mniejsze i średnie, pozostaje naogół w granicach dotychczasowych obciążeń kas z tytułu składek i rachunków za rewizje, względnie wizytacje. Ulegną zwiększeniu tylko świadczenia ze strony kas większych, które dotychczas, z uwagi na wspomniane wyżej ograniczenie maksymalnej granicy składki członkowskiej, zajmowały poniekąd stanowisko uprzywilejowane.

Bilans zbiorowy netto Komunalnych Kas Oszczędności Województw Centralnych i Wschodnich na dzień 31 grudnia 1933 r.

STAN CZYNNY

Województwo	Gotówka w kasie i bankach	Papiery wartościowe własne	POŻYCZKI wekslowe i skryptowe	POŻYCZKI w r-kach bieżących	POŻYCZKI zastawowe	POŻYCZKI hipoteczne	POŻYCZKI komunalne	Weksle protestowane	Ruchomości i nieruchomości	Rachunki różne	Straty	Suma bilansowa
M. st. Warszawa (1)	10.197.195,44	10.325.999,80	13.893.312,05	7.393.244,52	3.296.679,10	9.889.524,85	10.148.487,86	82.129,60	2.061.384,37	296.142,30	—	67.584.099,89
Warszawskie (26) .	1.884.816,45	980.903,08	14.026.161,46	1.097.246,22	346.661,03	3.163.507,44	4.526.586,87	1.548.139,29	1.351.855,97	1.158.631,56	382.603,47	30 467.112,84
Łódzkie (18) . . .	1.140.491,95	730.752,15	6.062.073,10	605.248,43	232.896,48	437.230,37	463.869,60	908.910,10	172.959,47	236.518,68	540.102,96	11.531,053,29
Kieleckie (18) . .	1.432.034,14	815.673,37	6.976,478,06	2.219.609,91	357.356,64	306.864,95	3.522.292.05	3.084.015,27	694.402,46	1.070.353,79	179.324,15	20.658.404,79
Lubelskie (18) . .	393.904,28	584.812,63	5.301.798,86	636.978,91	199.824,94	600.767,86	1.540.216,36	3.800.657,—	134.760,24	812.507,73	448.070,66	14.454.299,47
Białostockie (13) .	307.778,24	459.519,58	4.021.469,02	964.731,23	175.293,41	337.762,86	1.258.538,14	1.472.916,95	210.581,01	365.357,63	127.670,05	9.701.618,12
Nowogródzkie (8) .	112.975,13	33.878,15	2.227.898,38	152.445,72	17.976,02	232.176,89	472.613,71	975.515,57	42.553,85	221.188,46	8.431,35	4.497.653,23
Wileńskie (8) . .	435.708,99	927.393,61	2.913.603,48	1.704.694,19	639.057,91	23.084,75	1.116.543,50	861.940,71	123.697,69	158.202,81	28.609,75	8.932.537,39
Poleskie (9) . . .	200.241,23	59.389,40	1.431.595,98	252.629,62	80.167,06	133.901,53	504.776,58	1.413.518,55	134.882,45	161.064,61	229.218,53	4.601.385,54
Wołyńskie (13) .	231.979,39	124.605,94	3.632.760,22	132.453,50	14.781,85	350.040,46	981.642,66	1.735.440,22	279.697,13	283.899,49	75.030,60	7.842.331,46
Razem (132) .	16.337.125,24	15.042.927,71	60.487.150,61	15.159.282,25	5.360.694,44	15.474.861,96	24.535.567,33	15.883.183,26	5.206.774,64	4.763.867,06	2.019.061,52	180.270.496,02
w tem powiatowych (117) . .	5.249.391,07	3,438.117,20	42.615.621,79	5.682.467,—	1.161.785,17	5.292.328,21	13.275.267,18	15.174.013,16	2.977.015,31	4.210.760,35	1.430.121,39	100.506.887,83
w tem miejskich (15)	11.087.734,17	11.604.810,51	17.871.528,82	9.476.815,25	4.198.909,27	10.182.533,75	11.260.300.15	709.170,10	2.229.759,33	553.106,71	588.940,13	79.763.608,19

STAN BIERNY

Województwo	Kapitały własne	Lokaty	Wkłady na książeczki oszczędn.	Rachunki bieżące i czekowe	Redyskonto	Kredyty udzielone Kasie	Rachunki różne	Zyski	Suma bilansowa
Miasto stoł. Warszawa (1) . .	2.503.637,19	—	55.782.732,71	8.317.143,50	—	—	728.343,80	252.242,69	67.584.099,89
Warszawskie (26)	2.312.124,93	1.789 827,34	19.474.460,13	2.016.569,22	2.566.057,07	1.784.912,68	461.263,06	61.898,41	30.467.112,84
Łódzkie (18)	1.409.528,41	1.440.991,95	5.914.586,35	1.206.366,70	687.220,92	643.136,56	210.838,73	18.383,67	11.531.053,29
Kieleckie (18)	2.056.727,97	4.211.001,07	8.455.730,33	1.384.686,91	1.820.353,62	2.297.217,99	404.167,72	28.519,18	20.658.404,79
Lubelskie (18)	1.963.565,26	1.362.794,58	4.288.367,37	570.707,78	1.687.788,43	4 302.775,04	265.259,44	13.041,57	14.454.299,47
Białostockie (13)	1.176.958,58	1.369.000,34	2.557.549,34	675.539,55	1.611.775,18	2.123.544,39	178.779,66	8.471,08	9.701.618,12
Nowogródzkie (8)	391.889,39	304.621,53	608.783,82	126.207,98	461.638,15	2.493.759,48	95.173,24	15.579,64	4.497.653,23
Wileńskie (8)	565.521,90	1.097.893,31	3.657.910,20	384.665,03	316 873,28	2.850.237,63	42.947,67	16.488,37	8.932.537,39
Poleskie (9)	602.023,59	512.520,77	607.960,86	324.622,18	526.089,10	1.894.288,55	126.810,91	7.069,58	4.601.385,54
Wołyńskie (13)	1.082.872,—	910.621,43	1.505.713,10	500.694,14	833.439,79	2.864.595,30	128.468,66	15.927,04	7 842.331,46
Razem (132) . .	14.064.849,22	12.999.272,32	102.853.794,21	15.507.202,99	10.511.235,54	21.254.467,62	2.642.052,89	437.621,23	180.270.496,02
w tem powiatowych (117) . .	10.411.122,08	11.888.475,05	39.389.386,51	6.330.582,59	9.869.630,89	20.697.912,30	1.764.580,49	155.197,92	100.506.887,83
„ „ miejskich (15)	3.653.727,14	1.110.797,27	63.464.407,70	9.176.620,40	641.604,65	556.555,32	877.472,40	282.423,31	79.763.608,19

Poważniejszy wpływ poza składkami preliminujemy z tytułu subwencji, którą, przypuszczamy, jak i w latach poprzednich, tak i obecnie, przyzna nam Polski Bank Komunalny.

Dyrektor Związku

(—) *J. Rożkowski.*

Zarząd Związku:
(—) *M. Szczepkowski* — Prezes,
(—) *J. S. Roziecki* — zastępca Prezesa,
(—) *Z. Chudzyński* — Członek Zarządu,
(—) *E. Dunin-Markiewicz* „ „
(—) *C. J. Modzelewski* „ „
(—) *W. Mystkowski* „ „
(—) *I. Puławski* „ „
(—) *A. Ulrych* „ „

PROTOKÓŁ KOMISJI REWIZYJNEJ

W dniu 14 maja 1934 r. zgodnie z §§ 24 i 31 statutu Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie odbyło się posiedzenie Komisji Rewizyjnej w składzie: p.p. Stanisława Wasiaka, Adolfa Krauzego i Władysława Malinowskiego w celu sprawdzenia sprawozdania i rachunków za rok 1933. Komisja, po szczegółowem zapoznaniu się ze sprawozdaniem z działalności Związku oraz po dorywkowem sprawdzeniu dokumentów z zapisami książkowemi — stwierdziła zgodność sprawozdania rachunkowego z księgowością i rachunkami i doszła do wniosku, że Zarząd prowadził swoją działalność zgodnie z uchwalonym budżetem i w ramach tegoż budżetu, czyniąc wydatki — zaoszczędził ogółem zł. 5.059,19, przyczem przekroczenia pozycji wydatków personalnych o zł. 1.006,65 i wydatków nadzwyczajnych o zł. 1.464,55 były wywołane koniecznością i znajdują całkowite usprawiedliwienie. W związku z powyższem Komisja Rewizyjna stawia wniosek o udzielenie Zarządowi absolutorjum i wyrażenia podziękowania za dotychczasową owocną działalność.

(—) St. Wasiak *(—) W. Malinowski*
(—) A. Krauze.

Ze Związku Związków Kom. Kas Oszczędn.

Posiedzenie Rady Związku Związków K. K. O.

W środę dnia 25 lipca b. r. odbyło się w lokalu Polskiego Banku Komunalnego w Warszawie, pod przewodnictwem p. Prezesa J. Zdanowskiego, zebranie Rady Związku Związków K. K. O. Obok przedstawicieli czterech Związków Okręgowych Kas i obu Banków Komunalnych, w zebraniu wzięli udział również delegaci Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ministerstwa Skarbu.

Zebranie zagaił p. Prezes Zdanowski, wygłaszając krótkie przemówienie, w którem złożył hołd pamięci zmarłego tragicznie ś. p. Ministra Bronisława Pierackiego, Szefa Ministerstwa nadzorczego nad K. K. O. Przemówienia wysłuchali zebrani, stojąc.

Następnie rozpoczęły się obrady nad szeregiem spraw, z których wymieniamy najważniejsze:

1. Pożyczka Narodowa.

Wobec rozporządzenia o spłacie zobowiązań obligacjami Pożyczki Narodowej, które ma się wkrótce ukazać [1]), postanowiono zalecić Kasom przyjmowanie od swych dłużników obligacyj Pożyczki Narodowej na spłatę ich zobowiązań, na zasadach ustalonych rozporządzeniem.

2. Taryfa notarjalna.

Rada stwierdziła, że obowiązująca taryfa notarjalna w szeregu wypadków krępuje życie gospodarcze dzięki nadmiernym stawkom i postanowiła przedstawić odpowiednie dezyderaty Ministerstwu Skarbu. W szczególności chodzi tu o zróżniczkowanie opłat za najniższe co do sumy tranzakcje.

3. Propaganda.

W związku z postanowionem wykonaniem krótkometrażowego (220 m.) filmu propagandowego, Rada uchwaliła rozpisać publiczny konkurs na najlepszy temat scenarjusza, ustanawiając na ten cel odpowiednie nagrody.

4. Oprocentowanie pożyczek w K. K. O.

Rozważając sprawę oprocentowania kredytów, udzielanych przez Kasy, Rada stwierdziła, że cały szereg K. K. O. — w czem wszystkie Kasy na Śląsku, wiele Kas w Małopolsce i większe Kasy w pozostałych Województwach — obniżyło już stopę procentową pobieraną od kredytów.

Rada postanowiła zalecić pozostałym Kasom rozważenie przychylne sprawy obniżenia procentów pobieranych, po dokładnem uwzględnieniu przez poszczególne Kasy, w jakich granicach mogą to uczynić bez naruszenia swej równowagi finansowej.

5. Sprawy oddłużeniowe.

Po szczegółowem rozważeniu akcji konwersyjnej prowadzonej przy pomocy Banku Akceptacyjnego, Rada Związku Związków stwierdziła, że zarzuty wysuwane pod adresem Kas o utrudnianie czy opóźnienie akcji konwersyjnej są całkowicie bezpodstawne.

Z cyfr, przedstawiających ilość dokonanych przez K. K. O. i będących w toku zawierania układów, wynika, że udział Kas w akcji konwersyjnej

---

1) Rozporządzenie to zostało ogłoszone w dniu 26 lipca b. r. w Dz. U. Nr. 66. (Przyp. Redakcji).

jest stosunkowo poważny, jeśli zważyć, że kredyty rolnicze stanowią w K. K. O. tylko 28% ogółu pożyczek udzielonych. Szereg Kas zawarło we własnym zakresie układy z dłużnikami na warunkach równych, jak przewiduje rozporządzenie, bez uciekania się do pomocy Banku Akceptacyjnego i Skarbu Państwa.

Ze sprawozdania przedstawicieli poszczególnych Związków K. K. O. wynika, że najważniejszą przeszkodą akcji konwersyjnej była do niedawna znaczna i skomplikowana formalistyka, przewidziana regulaminami oraz ogólna niechęć dłużników do zawierania układów. Wobec propagandy, prowadzonej przez niektóre organizacje rolnicze, dłużnicy nie chcą układów, czekając na mechaniczną i automatyczną redukcję długów. Dotychczas o żadnej skardze na odmowę zawierania układów, przy istnieniu uprawniających do układów warunków, Związkom Kas nic niewiadomo.

6. Kredyty rzemieślnicze.

Rada stwierdziła, że dotychczasowy sposób rozprowadzania kredytów państwowych dla rzemiosła za pośrednictwem K. K. O. jest niebezpieczny dla Kas, gdyż obarcza je całem ryzykiem i gwarancją za spłacalność tych kredytów.

Rada stwierdziła, że K. K. O. podejmą się chętnie rozprowadzania tych kredytów za minimalną prowizją, pod warunkiem jednak, że kredyty Banku Gospodarstwa Krajowego będą rozprowadzane na rachunek i ryzyko tego Banku.

7. Pomoc dla ofiar powodzi.

Postanowiono jednomyślnie zwrócić się do wszystkich K. K. O. z apelem o składanie ofiar na powodzian oraz o dobrowolne opodatkowanie się na ten cel pracowników K. K. O.

Komunikaty Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

W dniu 24 lipca 1934 r. pod przewodnictwem Wiceprezesa p. J. S. Rozieckiego, odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, na którem między innemi zdecydowano następujące sprawy:

1) Dokonano przydziału mandatów do Rady Związku na poszczególne okręgi wyborcze (województwa). Według obliczenia, dokonanego zgodnie z § 12 statutu Związku (w stosunku do sumy wkładów i ludności odnośnego województwa) przypada:

na m. st. Warszawę	. . . . . .	3	mandaty
„ Województwo	Warszawskie . . .	3	„
„ „	Kieleckie	3	„
„ „	Łódzkie	3	„
„ „	Lubelskie	3	„
„ „	Białostockie . . .	2	„
„ „	Wileńskie	2	„
„ „	Nowogródzkie . .	1	mandat
„ „	Poleskie	1	„
„ „	Wołyńskie	1	„
	razem. . .	22	mandaty

2) Odczytano protokuł Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzono ostateczny tekst sprawozdania z działalności Zarządu Związku w r. 1933. Ustalono ponadto ostateczny projekt budżetu Związku oraz wymiar składek członkowskich na rok 1934. Wymiar składek został skalkulowany w ten sposób, by obejmował sobą również koszty rewizyj, przeprowadzonych przez Związek z urzędu.

3) Przedyskutowano sprawy, jakie miały być omawiane dnia następnego (25.VII.34 r.) na Radzie Związku Związków K. K. O. i przygotowano odpowiednie wnioski.

4) Postanowiono *zwołać na dz. 7 i 8 października 1934 r. Kongres Komunalnych Kas Oszczędności województw centralnych i wschodnich* i ustalono jego porządek dzienny (szczegóły patrz w ogłoszeniu); przytem z uwagi na konieczność corychlejszego ukonstytuowania Rady Związku, na którą z mocy nowego statutu Związku przechodzą uprawnienia dotychczasowego Walnego Zgromadzenia, jak również dla zaoszczędzenia kosztów, postanowiono przy okazji Kongresu, *zorganizować w dniu 7 października 1934 r. Zjazdy Wojewódzkie dla wyboru członków Rady.*

5) Podzielono opinję Prezydjum Zarządu co do celowości otwarcia w Bełchatowie oddziału K. K. O. pow. Piotrowskiego oraz opowiedziano się za celowością przeniesienia do Łap siedziby Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Wysoko - Mazowieckiego z pozostawieniem w Wysokiem - Maz. zbiornicy, względnie oddziału Kasy.

6) Wzorem lat ubiegłych postanowiono zorganizować kurs dla dyrektorów i innych pracowników K. K. O. Termin kursu wyznaczono na 9 października 1934 r., t. j. na dzień następny po Kongresie, a to w tym celu, by umożliwić uczestnikom kursu wysłuchanie referatów, jakie mają być wygłoszone na Kongresie.

7) Uchwalono wyasygnować z funduszów Związku zł. 500 — na pomoc dla ludności dotkniętej klęską powodzi.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ul. Dobra Nr. 28.